

життєдіяльності сільського населення та покращення роботи дрібних фермерських господарств. Зі зростанням органічного сектора, відбудеться й збільшення чисельності працевлаштованих, оскільки органічне землеробство менш механізоване та потребує ручної праці.

УДК 332.362

ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ВЕДЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Ліннік М. П., здобувач вищої освіти
Нікончук Н. В., канд. с.-г. наук, доцент
Дробітько А. В., канд. с.-г. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

За останні роки, в Україні відбулася значна зміна кліматичних умов. Така тенденція негативно впливає на розвиток сільського господарства та призводить до зменшення прибутків суб'єктів господарювання. Роль сільськогосподарського виробництва в економіці України є визначальною. Таким чином, будь-які зміни клімату призводять до серйозних проблем.

Однією із характерних ознак зміни кліматичних умов є потепління. Адже, протягом останнього десятиліття можна відмітити підвищення середньорічної температури повітря на 2-3°C. Проте, існує ряд інших чинників, які впливають на розвиток сільськогосподарського виробництва в Україні. Основними серед них є: посухи, перепади температур, паводки, тощо. Під час дослідження, було встановлено, що вище зазначені чинники значно знижують обсяги виробництва зернових культур та погіршують продуктивність худоби.

Питання в частині впливу клімату на ведення сільського господарства в Україні досліджувалися у працях багатьох науковців. Серед них: Т. Адаменко, Ю. Огаренко, А. Вільде, В. Бутко та інші. Проте, з кожним роком зазначена тема набуває все більшої актуальності та потребує подальших досліджень, як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Зміна клімату значно впливає на суспільство не лише в Україні, а й у всьому світі. Кліматичні зони зміщуються на північ та захід. Спека та посухи завдають все більших збитків. За останні десятиліття, можна спостерігати багато екстремальних погодних явищ, які часто повторюються в невластиві сезони, на не підходящих для них територіях. Такі зміни спричинені погіршенням кліматичних умов, що в кінцевому рахунку, призводить до скорочення виробництва сільськогосподарських культур, розвиток галузі тваринництва, позначаються на стані лісового фонду, водних об'єктів, тощо.

На сьогоднішній день, майже всі посівні площі сільськогосподарських культур в Україні перебувають в зоні ризикованого землеробства. Все гостріше постає проблема природного дефіциту опадів, яка призводить до скорочення виробництва продукції рослинництва та погіршення її якісних характеристик в цілому. Суб'єкти господарювання з кожним роком все більше досліджують питання в частині адаптації до зміни кліматичних умов, щоб мінімізувати можливі ризики в майбутньому.

Під час дослідження, нами було встановлено, що клімат України характеризується нерівномірним потеплінням по всій території. За останні роки, середньорічна температура повітря підвищилася більше, ніж на 1°C. На рис. 1, нами було відображено динаміку зміни середньорічної температури повітря в Україні.

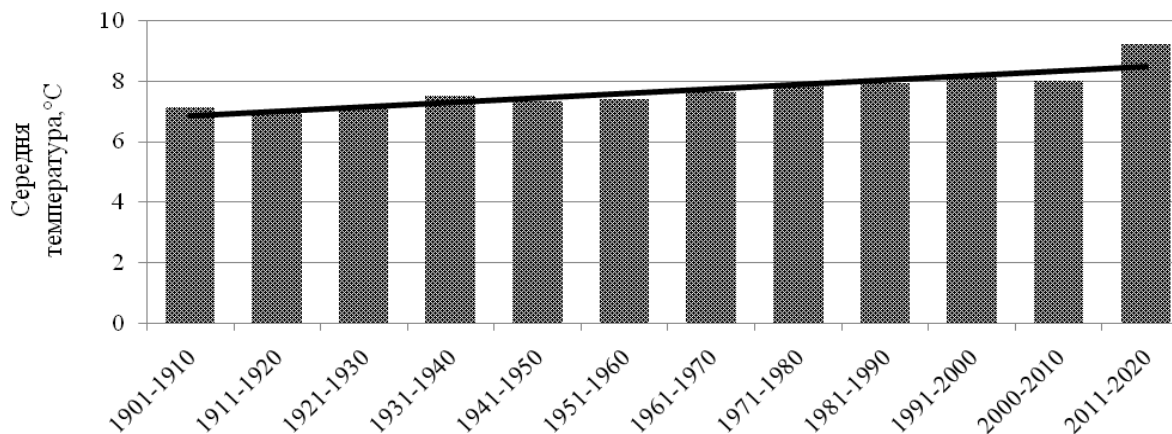

Рисунок 1 – Динаміка зміни середньорічної температури повітря в Україні, 1901-2020 рр.

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів <https://www.apd-ukraine.de/>

Провівши дослідження, нами було встановлено, що в Україні відбулися значні зміни клімату, а саме: підвищення температурних режимів навесні, що призвело до прискорення початку посівної кампанії (в середньому на 2 тижні), збільшення температурних екстремумів (безсніжні зими, спекотне літо, перепад між денними та нічними температурами), скорочення кількості опадів, сильні вітри, які відстрочують внесення засобів захисту рослин та призводять до вітрової ерозії ґрунтів, тощо. Для зменшення впливу вище зазначених наслідків, необхідне впровадження адаптаційних заходів та використання більш екологічних підходів в частині обробітку ґрунту.

Отже, можемо зробити висновок, що поступове погіршення клімату в Україні призводить здебільшого до негативних наслідків. Виникає ряд проблем в галузі сільського господарства. Відбувається стрімка зміна в галузевій структурі суб'єктів господарювання та сільському господарстві країни в цілому. На нашу думку, причиною цього є відсутність єдиної державної політики у сфері сільського господарства, яка була б орієнтована на досвід зарубіжних країн та враховувала можливі природно-кліматичних зміни в Україні, тощо.